

Byahornet

ÅRGÅNG 54 1995

1

Karl Lasson

DEN TAMA RÅBOCKEN PÅ RÄVSTORP

Vid röjning i en låda hittade jag bifogade paschasa. Bakgrunden finns i att en pensionerad kusk bodde granne här på Lindved. Han blev nästan 90 år och ännu grämer jag mig över att jag inte mera lyssnade och antecknade hans berättelser från gamla tider.

Enligt den gamle kusken Nils Hanssons åsikt hade baronen Silfverkrans på Råfstorp i alla tider varit en tosing. När denne nu kom genom allén från "kålleskit" stod kusken vid stalldörren med Malakoff sadlad och klar för morgonritten. Baronen var en satt, kolerisk herre i medelåldern med en vass, isblå blick under slånbärsbuskiga ögonbryn. Genom att förse ridstövlarna med extra höga klackar försökte han lägga en tum till sin livslängd. Redan på långt håll varslade ridspöt om baronens morgonhumör. Klatshade han fredligt på stövelskaften var morgonhumöret soligt men slog han ilsket efter flugor eller halshögg oskyldiga maskrosor stod barometern farligt nära åska och oväder. Ett ännu säkrare tecken framträdde på närmare håll. Visserligen skvallrade hela ansiktetsfärgen om att

alla pengar inte slarvats bort på karameller men dessutom fanns på höger kindben en blå fläck, stor som ett boklöv. Ju blåare fläcken lyste desto blåare svallade svavelångorna under baronens huvudvalv. Råfstorps många arrendatorer brukade studera temperamentsfläckens färgton genom stallfönstret innan de vågade nalkas sin jordägare i något angeläget ärende. Var tecknen ogynnsamma återstod bara att återkomma en vackrare dag men bar fläcken hoppets ljusblå färg sprang de runt gödselkurran för att hejda den mäktige när han skrittade över stallbacken.

"I da ser han inte så farlig ut", konstaterade kusken denna vårmorgon då baronen kom inom synhåll och lät en grymtning ersätta en vanlig mänsklig hälsning. Kusken slog ihop klackarna och gjorde honnör. "Hör de jävla Hansson", brummade baronen när han väl kommit i sadeln, "vet du var man kan få tag på en grann råbock? Friis på Friisenbjer vill ha en skånebock för att friska upp avelsblodet på sin danska stam." – "En tamer bock", upprepade kusken och rev sig i nacken för att stimulera tanke-

verksamheten. "Jomen, Anners Pers i Hästahagen har en som går ing och ud i stuan hanses och leker me gräbborna." – "Jag skall min själ upp och prata med den jävelen, han må väl va nykter så här dags", muttrade baronen och satte sporrarna i Malakoff.

Anledningen till baronens undran var att Persson vid sina ganska täta fyllor inte utan grund ansåg att han var en äldre broder till denne. Silberkransarna hade alltid frikostigt sått sin vildhavre och mer än en kökspiga hade i välsignat tillstånd gifts bort med någon kusk eller betjänt eller som i detta fallet med en skuldsatt arrendebonde. Släktskapet styrktes av det temperament som Persson stärkt av brända drycker släppte löst. Det översteg med flera grader till och med baronens i dennes största stunder. Efter att flera gånger nödgats slå till reträtt undvek han nu kloksamt att nalkas Hästahagen då nytändningens stund var inne. För att inte släppa onödigt vatten på pratkvaren ville han inte heller taga arrendet från Persson som vid nykter kaliber var en driftig och duktig jordbrukare.

Denna gången utföll emellertid samtalet med Anders Persson till full belåtenhet ty vid hemkomsten gav baronen Hansson order att hämta bocken i den säckklädda buren som de varmblodiga fölen åkte i då de följde sina mödrar till hingsten i Flyinge. – "Va ska den tosige Silberkransen bockaskråen till?" undrade Persson sedan de lockat in bocken i buren och fått upp den i vagnen. – "Han ska ble avelsbock hos danskarna", svarade kusken och räckte fram snusdosan samtidigt som han drog upp en pris i de väl tilltagna luktorganen. Persson-Silberkrans lät prisen stanna halvvägs och

stirrade på kusken med öppen mun. – "För fasen, Hansen, prata inte om på gåren att bocken är skåren så ska ja bju på en redi gög. Ja va tvungen å gälla han i höstas för han ville ente la töserna gå me fre, han stångade o jävlades me dom. Nu va ju baronen så galen etter bocken så ja fick en halvårs tjurkal' i byte." Hansson var inte svår att övertala när det gällde att spela baronen ett spratt och bocken kom lyckligt iväg till Nordsjälland. Något intresse lär han inte ha visat för de danska rådjurspigerna men desto mera för Friisenbjers rosenrabatter. Efter upprepade skövlingar här tröt det danska tålamodet och vid höstens klappjakt fick en Köpenhamnsdirektör nöjet att nedlägga kapitalbocken. Falsariet upptäckes då och en dag kom baronen till stallet som ett rytande lejon. Ridspöt ven och på kinden glödde fläcken blåsvart. – "Sätt för vagnshästarna fortare än fan, Hansson, jag skall upp och läsa lusen av Hästahagaren. Han lurade mej med bocken, den jävelen var ju kastrerad." – "Kastrerad", förvånade sig kusken, "inte visste jag att det gick att skära bockar" – "Visst fan var den skuren, här går jag till åtlöje för hela Skåne och halva Danmark. Men är den lurendrejaren hemma skall han få se vem han stungit haver." "Ja, nock är Hästahagaren hemma", upplyste kusken, "de är bara en hal' time sen han for från smen med märren sin. Å full va han som en alika." – "Säger du det", baronens ansiktsfärg bleknade betydligt. – "Visst fan, vi skulle ju få främmande till midtag. Det får anstå med Persson till en annan dag." Denna andra dag kom aldrig utan baronen svalde förtreten. Men både på Räfstorp och Friisenbjers skrattades det länge åt den tama avelsbocken.